

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2021/214/СТА/-ТШЗ

ТӨВ АЙМГИЙН МАЛ ЭМНЭЛГИЙН ГАЗРЫН 2020 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН
АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2021 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Ахлах аудитор Ц.Саранчимэг

Утас: 70273465 Цахим хаяг: saranchimeqts@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.audit.mn

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
УБ	Улаанбаатар
МЭЕГ	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар
ХХААГ	Хүнс хөдөө аж ахуйн газар
МЭГ	Мал эмнэлгийн газар
ХАА	Худалдан авах ажиллагаа
СТА	Санхүүгийн тайлангийн аудит
ХА	Худалдан авалт
ТЗ	Төсвийн захирагч

Агуулга

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	7
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	8
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	8
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	9
3. Аудитын тайлан	10
3.1. Ерөнхий зүйл	10
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	10
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, дотоод хяналт	10
3.4. Материаллаг байдал	11
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд	11
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт	12
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл.....	14
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	14
3.9. Аудитын илрүүлэлт.....	14
Залруулсан алдаа	14
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил	15
Аудитын зөвлөмж.....	15
3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд.....	15
4. Менежментийн захидал	16
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	18

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100 Зуунмод, Төв аймаг
Утас: 70272248, Факс: 70272582, Нэвтр: tovraudit.gov.mn

2021.02.23 № 01/43
Танай _____ -ны № _____

ТӨВ АЙМГИЙН
МАЛ ЭМНЭЛГИЙН ГАЗРЫН
ДАРГА Б.БОЛДБААТАР ТАНАА

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Бусад мэдээлэл болох гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний тайлан, худалдан авах ажиллагааны тайлан нь санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

D 2021/2021 он/ALBAN BICHIG

19021756

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

D 2021/2021 он/ALBAN BICHIG

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	106082971.27	166378121.53
33	АВЛАГА	6102500.00	20000000.00
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	6102500.00	0.00
335	Бусад авлага	0.00	20000000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	0.00	20000000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	99980471.27	146378121.53
351	Түүхий эд материал	94058200.27	136790711.53
35110	Тусгай зориулалттай материал	86476385.12	98952416.38
35130	Эм боох материал	7581815.15	37838295.15
354	Хангамжийн материал	5922271.00	9587410.00
35410	Бичиг хэргийн материал	1762870.00	4461760.00
35420	Аж ахуйн материал	564070.00	1744850.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	467300.00	697300.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	917610.00	2360000.00
35450	Барилгын засварын материал	0.00	71500.00
35470	Бусад хангамжийн материал	2210421.00	252000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	387897364.44	1440929101.44
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	387897364.44	1440929101.44
392	Биет хөрөнгө	386445364.51	1383604101.59
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	0.00	515507943.16
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	0.00	-6857880.59
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	0.00	263582896.67
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	0.00	-115178669.10
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	416854524.60	1358322215.28
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-37578493.40	-667332737.27
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	11549400.00	43919597.34
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-4380066.69	-8359263.90
393	Биет бус хөрөнгө	1451999.93	57324999.85
39301	Програм хангамж	1760000.00	2860000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-308000.07	-660000.15
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	0.00	55125000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	493980335.71	1607307222.97
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	493980335.71	1607307222.97
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	493980335.71	1607307222.97
512	Хуримтлагдсан үр дүн	493980335.71	1607307222.97
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	0.00	493980335.71
51220	Тайланг үеийн үр дүн	493980335.71	1113326887.26
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	493980335.71	1607307222.97

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (1)	3295996879.56	3681074772.24
12	ТАТВАРЫН БҮС ОРЛОГО	1792457299.56	2433217202.24
120	Нийтлэг татварын бүс орлого	1792457299.56	2433217202.24
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1792457299.56	2433217202.24
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжик	463500.00	2015200.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	1791993799.56	2431202002.24
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1503539580.00	1247857570.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	929737200.00	901742700.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	929737200.00	901742700.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1420800.00	346114870.00
131103	ЗГНХЗДНХ хөрөнгө, гуунгэй адилтгах ангидагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн ТЗ хуваарилсан хөрөнгө	1420800.00	0.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны ТЗ хуваарилсан хөрөнгө	0.00	346114870.00
1330	Төсвийн захирагчаас	572381580.00	0.00
133004	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас олгосон санхүүжилт	572381580.00	0.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРЛЫН ДҮН	2802016543.85	2567747884.98
21	УРСГАЛ ЗАРЛАЛ	2802016543.85	2567747884.98
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРЛАЛ	2762292956.10	2526017277.70
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	188994600.00	210849600.00
210101	Үндсэн цалин	135695600.00	136359600.00
210102	Нэмэгдэл	40493100.00	61684100.00
210103	Уриа хоолны хөнгөлөлт	12805900.00	12805900.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх нийтлэг	25146200.00	28464600.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	17167000.00	20030700.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2724300.00	2108400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1512000.00	1686800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	378100.00	421700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3364800.00	4217000.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	20212742.25	22257371.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5687397.00	7299300.00
210302	Тулш, халаалт	13771137.75	13984585.00
210303	Цэвэр, бохир ус	754207.50	973486.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	47894457.00	30183597.50
210401	Бичиг хэрэг	12535400.00	7769490.00
210402	Тээвэр, шатахуун	28895290.00	18840390.00
210403	Шуудан, холбоо, интернетын төлбөр	2299507.00	2674497.50
210406	Бага үнэтэй, гүргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4164260.00	899220.00
2105	Нормативт зардал	1317370806.01	1233982379.15
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	1307530706.01	1230588429.15
210502	Хоол, хүнс	9840100.00	3258950.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	0.00	135000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10327740.00	1544608.00
210604	Урсгал засвар	10327740.00	1544608.00
2107	Томилуулт, зочны зардал	12006700.00	16761700.00
210702	Дотоод албан томилолт	12006700.00	16761700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1055474763.00	843402816.22
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1054755553.00	840651366.22
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	432000.00	432000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	143100.00	1560950.00
210804	Тээврийн хэрэгсэлийн татвар	101110.00	178000.00
210805	Тээврийн хэрэгсэлийн оношлогоо	43000.00	88000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	0.00	400000.00
210807	Газрын төлбөр	0.00	92500.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	84864947.84	138570605.83
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	48081279.68	32989357.23
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн далаага хийх	1024500.00	0.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	35759168.16	105581248.60
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	39723587.75	41730607.28
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	25510300.00	34519300.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж урамшуулал	0.00	205000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	23710300.00	32659300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1800000.00	1655000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	14213287.75	7211307.28
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	14213287.75	7211307.28
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	493980335.71	1113326887.26
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	493980335.71	1113326887.26

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	1504003080.00	1255975270.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	463500.00	2015200.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	463500.00	2015200.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	463500.00	2015200.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	463500.00	2015200.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛГИЙН ОРЛОГО	1503539580.00	1253960070.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	929737200.00	901742700.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	929737200.00	901742700.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1420800.00	352217370.00
131104	Дээд шатны ТЗ-ийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны ТЗ хуваарилсан хөрөнгө	0.00	352217370.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1476964080.00	1241757270.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1476964080.00	1241757270.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1430537992.25	1200026662.72
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	188994600.00	210849600.00
210101	Үндсэн цалин	135695600.00	136359600.00
210102	Нэмэгдэл	40493100.00	61684100.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	12805900.00	12805900.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	25146200.00	28464600.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	17167000.00	20030700.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2724300.00	2108400.00
210203	ҮОМППӨ-ний даатгал	1512000.00	1686800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	378100.00	421700.00
210205	Эрүүд мэндийн даатгал	3364800.00	4217000.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	20572742.25	22977371.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5687397.00	7299300.00
210302	Түлш, халаалт	14131137.75	14704585.00
210303	Цэвэр, бохир ус	754207.50	973486.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	45468357.00	31694297.50
210401	Бичиг хэрэг	11754850.00	8308330.00
210402	Тээвэр, шатахуун	29452900.00	19562780.00
210403	Шуудан, холбоо, интернетийн төлбөр	2560607.00	2743797.50
210406	Бага үнэтэй, түргэн эзгдэх, ахуйн эд зүйлс	1700000.00	1079390.00
2105	Нормативт зардал	17520140.00	7034650.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	11024000.00	5391200.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4312140.00	1643450.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	30710230.00	6255830.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	574300.00	592000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	0.00	4350000.00
210604	Урсгал засвар	30135930.00	1313830.00
2107	Томилуулт, зочны зардал	12006700.00	16761700.00
210702	Дотоод албан томилуулт	12006700.00	16761700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1076779303.00	87151196.22
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1076060093.00	868709746.22
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	432000.00	432000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	143100.00	1560950.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	101110.00	178000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	43000.00	88000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	0.00	400000.00
210807	Газрын төлбөр	0.00	142500.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13339720.00	4477418.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7655300.00	4477418.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	46426087.75	41730607.28
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	26110300.00	34519300.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	500000.00	205000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	23710300.00	32659300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1900000.00	1655000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	20315787.75	7211307.28
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	20315787.75	7211307.28
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	27039000.00	14218000.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	27039000.00	14218000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	27039000.00	14218000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	27039000.00	14218000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	27039000.00	14218000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-27039000.00	-14218000.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	0.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2019 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	493,980,335.71	0.00	493,980,335.71
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	0.00	0.00	493,980,335.71	0.00	493,980,335.71
D01	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	0.00	0.00	493,980,335.71	0.00	493,980,335.71
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	0.00	0.00	493,980,335.71	0.00	493,980,335.71
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	1,113,326,887.26	0.00	1,113,326,887.26
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	0.00	0.00	1,607,307,222.97	0.00	1,607,307,222.97

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Өмнөх оны		Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	936918500.00	915987412.25	903742700.00	896546592.72
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	936,918,500.00	915,987,412.25	903,742,700.00	896,546,592.72
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	910,608,200.00	889,877,112.25	869,204,400.00	862,027,292.72
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	188,995,100.00	188,994,600.00	210,849,600.00	210,849,600.00
210101	Үндсэн цалин	135,696,100.00	135,695,600.00	136,359,600.00	136,359,600.00
210102	Нэмэгдэл	40,493,100.00	40,493,100.00	61,684,100.00	61,684,100.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	12,805,900.00	12,805,900.00	12,805,900.00	12,805,900.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	25,146,200.00	25,146,200.00	28,464,600.00	28,464,600.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	16,064,800.00	17,167,000.00	20,030,700.00	20,030,700.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,411,400.00	2,724,300.00	2,108,400.00	2,108,400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,512,000.00	1,512,000.00	1,686,800.00	1,686,800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	378,100.00	378,100.00	421,700.00	421,700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,779,900.00	3,364,800.00	4,217,000.00	4,217,000.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	24,263,100.00	20,572,742.25	24,472,100.00	22,977,371.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,839,800.00	5,687,397.00	7,299,300.00	7,299,300.00
210302	Түлш, халаалт	16,781,000.00	14,131,137.75	15,530,500.00	14,704,585.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,642,300.00	754,207.50	1,642,300.00	973,486.00

Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

2104	Хангамж, бараа материалын зардал	38,811,700.00	36,949,257.00	29,999,800.00	27,361,517.50
210401	Бичиг хэрэг	11,759,300.00	11,754,850.00	10,078,600.00	8,308,330.00
210402	Тээвэр, шатахуун	20,727,000.00	20,723,900.00	16,871,900.00	15,230,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,625,400.00	2,770,507.00	1,937,400.00	2,743,797.50
210406	Бага үнэтэй, түргэн эзгэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,700,000.00	1,700,000.00	1,111,900.00	1,079,390.00
2105	Нормативт зардал	15,385,200.00	15,336,140.00	7,036,400.00	7,034,650.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	11,024,000.00	11,024,000.00	5,391,300.00	5,391,200.00
210503	Нормын хушас, зөвлөн эдлэл	4,361,200.00	4,312,140.00	1,645,100.00	1,643,450.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	58,389,900.00	55,779,330.00	16,933,300.00	15,573,830.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	28,253,200.00	18,243,400.00	11,269,400.00	9,910,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	-	-	4,350,000.00	4,350,000.00
210604	Урсгал засвар	30,136,700.00	30,135,930.00	1,313,900.00	1,313,830.00
2107	Томилголт, зочны зардал	946,600.00	867,900.00	236,700.00	236,700.00
210702	Дотоод албан томилголт	946,600.00	867,900.00	236,700.00	236,700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	543,492,400.00	531,131,223.00	546,215,200.00	545,352,546.22
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	540,810,300.00	530,412,013.00	542,033,100.00	541,451,096.22
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	500,000.00	432,000.00	500,000.00	432,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,567,600.00	143,100.00	1,567,600.00	1,560,950.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн тагвар	346,500.00	101,110.00	346,500.00	178,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	88,000.00	43,000.00	88,000.00	88,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	-	1,500,000.00	1,500,000.00
210807	Газрын төлбөр	180,000.00	-	180,000.00	142,500.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	15,178,000.00	15,099,720.00	4,996,700.00	4,176,478.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	9,444,000.00	9,415,300.00	4,262,700.00	4,176,478.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,734,000.00	5,684,420.00	734,000.00	-
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	26,310,300.00	26,110,300.00	34,538,300.00	34,519,300.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	26,310,300.00	26,110,300.00	34,538,300.00	34,519,300.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	500,000.00	500,000.00	205,000.00	205,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	23,710,300.00	23,710,300.00	32,659,300.00	32,659,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,100,000.00	1,900,000.00	1,674,000.00	1,655,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	931,737,200.00	915,987,412.25	903,742,700.00	896,546,592.72
1220	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	929,737,200.00	915,523,912.25	901,742,700.00	894,531,392.72
122005	Тусламжийн орлого	929,737,200.00	915,523,912.25	901,742,700.00	894,531,392.72
12000	Татварын бус орлого	2,000,000.00	463,500.00	2,000,000.00	2,015,200.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	83	62	83	65
620001	Удирдах ажилтан	1	1	1	1
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	61	40	62	44
620003	Үйлчлэх ажилтан	21	21	20	20

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	565515880.00	352217370.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	565515880.00	352217370.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	565515880.00	352217370.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	8729000.00	4332780.00
210402	Тээвэр, шатахуун	8,729,000.00	4,332,780.00
2107	Томилголт, зочны зардал	11138800.00	16525000.00
210702	Дотоод албан томилголт	11,138,800.00	16,525,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	545648080.00	331058650.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	545,648,080.00	331,058,650.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	0.00	300940.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	300,940.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	565515880.00	352217370.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	565515880.00	352217370.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	565515880	352217370.00

3.Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг дарга Б.Болбаатар танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангах, батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу үр ашигтай зарцуулах, хөрөнгийн асуудлыг холбогдох газарт тавьж шийдвэрлэх талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021.01.25-аас 2021.02.15-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2021.02.25-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, Төсвийн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Ц.Саранчимэг хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2021.01.25-ны өдрийн № 14 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Монгол улсын нутаг дэвсгэрт мал, амьтны эрүүл мэндийг хамгаалах,
- Мал амьтны гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний ариун цэвэр, эрүүл ахуйн шаардлагыг хангах,
- Нийтийн эрүүл мэндийг хамгаалах,
- Худалдааны чөлөөт байдлыг дэмжихтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Монгол Улсын 2020 оны Төсвийн тухай хууль
- Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль
- Засгийн газрын 275, 276 дугаар тогтоол

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Мал эмнэлгийн ерөнхий газрын Хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ дотоод аудитын газраас 2020 онд харьяа орон нутаг дахь Мал эмнэлгийн газрын санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийгээгүй

Хяналт шинжилгээ үнэлгээ, дотоод аудитын газраас 2020 оны шилэн дансанд дотоод аудит хийгдээгүй байна.

Аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Санхүүгийн хяналт аудитын албанаас 2019 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд шалгалт хийж 5455.0 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоосон хариуцагчаар төлүүлэн барагдуулсан байна.

Дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

3.4. МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр орлогоор сонгож, эрсдэлийн түвшин “бага” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшин 2020 оны үр дүнгийн тайлангийн орлогын 3,625,949.8 мянган төгрөгөөс 2 хувиар буюу 72,519.0 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсоныг гүйцэтгэлийн үе шатанд өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.5. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 1,607,307.2 мянган төгрөгөөр буюу 325,4 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс авлага, бараа материал, үндсэн хөрөнгийн дансанд материаллаг өөрчлөлт гарсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	0	0	
Авлага	6,102.5	20,000.0	13,897.5
Урьдчилгаа			
Бараа материал	99,980.5	146,378.1	46,397.6
Үндсэн хөрөнгө	387,897.3	1,440,929.1	1,053,031.8
Нийт хөрөнгө	493,980.3	1,607,307.2	1,113,326.9
Өр төлбөр	0	0	0
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	493,980.3	1,607,307.2	1,113,326.9
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	493,980.3	1,607,307.2	1,113,326.9

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 0 төгрөг байна.

Авлага дансны үлдэгдэл 20,000.0 мянган төгрөг болж 13,897.5 мянган төгрөгөөр өссөн нь Швейцарын хөгжлийн агентлагийн Ногоон алт, малын эрүүл мэнд төслийн хүрээнд Сүмбэр сумын Таван буянт ирээдүй хөгжил ХХК-д хөрөнгө оруулалтын санхүүжилт хийсэн ч Ковид-19 цар тахлын халдварын улмаас хөл хорио тогтоосноос барилгын материалыг УБ-хотоос татах боломжгүй болж, барилгын ажил дуусаагүй зогссоноос шалтгаалжээ. Авлага дансны үлдэгдэлд 2020 онд үүссэн, байгууллагаас 20,000.0 мянган төгрөгийн авлага байна. Нийт авлагаас барагдах боломжгүй эрсдэлтэй авлага байхгүй.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 146,378.1 мянган төгрөг болж 46,397.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь МЭЭГ-аас ирсэн шүлхийн вакцин, халдвар хамгааллын хувцас хэрэгсэл, ариутгалын бодис авснаас шалтгаалжээ.

Энэ нь бараа материалын дансанд хэрэглэгдэх ашиглалтгүй хөрөнгө байгаа нь бараа материалын нөөцтэй байгаа харагдуулж байна.

Оны эцэст 9,000.0 мянган төгрөгийн халдвар хамгааллын хувцас иж бүрдэл, хлорын шохой, суперкилл, автомакс зэрэг худалдан авалт хийж бараа материалын нөөц үүсгэсэн нь Ковид-19 цар тахал гарсантай холбоотой нөөц бүрдүүлсэн байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,440,929.1 мянган төгрөг болж 1,053,031.7 мянган төгрөгөөр өссөн нь бүтцийн өөрчлөлтөөр Төв аймгийн Орон нутгийн өмчийн газрын даргын 2020.12.02-ны өдрийн А/17 тоот тушаалаар ХХААГ-ын балансаас МЭГ-ын балансад шилжүүлэх шийдвэрээр үндсэн хөрөнгө барилга байгууламж, тээврийн хэрэгсэл, машин тоног төхөөрөмж, газрыг бүртгэж авснаас шалтгаалжээ. Үндсэн хөрөнгийн данс нь урсгал төсвийн худалдан авалтаар 14,218.0 мянган төгрөг, үнэ төлбөргүй шилжиж ирсэн 1,794,935.7 мянган төгрөгөөр хөрөнгөөр нэмэгдсэн байна.

Үндсэн хөрөнгө хасагдаагүй байна.

Биет бус хөрөнгө Төв аймгийн Засаг даргын 2020.04.20-ны өдрийн А/246 тоот захирамжаар газар эзэмших эрхийг хэсэгчлэн шилжүүлэх тухай ХХААГ-ын 5344 м2 газраас 2205 м2 газрын эрхийг шилжүүлснээр 55,125.0 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 0 байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1,607,307.2 мянган төгрөг болж 1,113,326.9 мянган төгрөгөөр өссөн нь ХХААГ-ын балансаас үндсэн хөрөнгө шилжин ирснээс шалтгаалжээ.

Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 385,077.9 мянган төгрөгөөр буюу 111,7 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан нь үнэ төлбөргүй үндсэн хөрөнгийн орлоготой холбоотой байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 234,268.6 мянган төгрөгөөр буюу 7,3 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардал, нормативт зардлууд байна.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангаар өмнөх оны үр дүн рүү хаасан гүйлгээ гараагүй байна.

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 1,428,333.3 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 1,428,333.3 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 496,444.9 мянган төгрөгөөр бууруулж 931,888.4 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Төсвийн төсөл болон өмнөх оны баталсан төсвөөс цалингийн зардал өссөн нь бусдаар гүйцэтгүүлэх ажил үйлчилгээний

төлбөр хураамжийн зардлаас Мал эмнэлгийн тасгийн цалин төлөвлөгдөж байсантай холбоотой материаллаг өөрчлөлт гарсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 2 хөтөлбөрийн 8 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 903,742.7 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас 901,742.7 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс 2,000.0 мянган төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 901,742.7 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого 2,015.2 мянган төгрөг, нийт 903,742.7 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 896,546.6 мянган төгрөгийг зарцуулж, 7,211.3 мянган төгрөгийг улсын төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 896,546.6 мянган төгрөг буюу 99,15 хувьтай байгаа нь байр ашиглалттай холбоотой зардлыг 1,494.7 мянган төгрөгөөр, хангамж бараа материалын зардлыг 2,638.3 мянган төгрөгөөр, эд хогшил худалдан авах зардал 1,359.4 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Нийт төсвийн зардлын гүйцэтгэлийг дутуу зарцуулсан нь мал аж ахуйг хөгжүүлэх хөтөлбөрийн 3 арга хэмжээ 2,926.1 мянган төгрөгөөр, хөдөө аж ахуйн бодлого хөтөлбөрийн 2 арга хэмжээ 4,285.2 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулагдсантай холбоотой байна.

Хөтөлбөр арга хэмжээний нэр		Хэмнэгдсэн зардал
70801	Мал аж ахуйг хөгжүүлэх	2,926,132.50
82502	Мал эмнэлгийн үйлчилгээ	1,983,150.50
82508	Малын өвчний лабораторийн онош	25,920.00
82542	Монгол мал хөтөлбөр	917,062.00
70805	Хөдөө аж ахуй, газар тариалангийн бодлого	4,285,174.78
80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	4,164,974.78
80227	Лабораторийн итгэмжлэл	120,200.00
Зардлын дүн		7,211,307.28

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 4.5-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Дээд шатны төсвийн захирагчаас 352,217.4 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс 352,217.4 мянган төгрөгийг зарцуулж, нэмэлт санхүүжилтийн данснаас үлдэгдэлгүй байна

№	Зардлын нэр	Мөнгөн дүн
1	Шатахуун	4,332,780.00
2	Томилолт	16,525,000.00
3	Шүлхий, бруцеллёз, галзуу, боом, томуу өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх вакцины үйлчилгээний хөлс	311,359,590.00
4	Швейцарын хамтын ажиллагаатай байгуулсан № 81061564 гэрээг хэрэгжүүлэх барилгын ажлын зардал	20,000,000.00
Нэмэлт санхүүжилтийн зардлын дүн		352,217,370.00

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 149 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 146 мэдээлэл, хугацаа болоогүй 2 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 1 мэдээлэл байна.

Аудитаар шилэн дансны мэдээллийг үнэн зөв бодитой мэдээлсэн эсэхийг шалгахад төсвийн хэтрэлт хэмнэлтийн дүнг гаргаагүй тайлбар шалтгааныг бичээгүй, жилийн төлөвлөгөөг зарим сард мэдээлээгүй ХАА-ны төлөвлөгөөг батлагдсан маягтаар хийгээгүй, PDF файлаар оруулаагүй, хөрөнгийн зардал төлөвлөгөө гүйцэтгэл мэдээлэл байхгүй, бичиг хэрэг, шатахуун зэрэг худалдан авалт хийсэн байхад урсгал зардалд тендерийн ерөнхий мэдээлэлгүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын зөвлөмжийн биелэлт албан тоотоор бус гарын үсэг тамгагүй албажаагүй мэдээлэл үг үсгийн алдаатай, Хувийн мал эмнэлгийн газарт олгож байгаа үйлчилгээний хөлсний шийдвэр байхгүй, 5,0 сая дээш орлого зарлагын хувьд шийдвэр бүрэн бус, зарлагын 2 гүйлгээ орлогын 1 гүйлгээ дутуу, 5,0 сая төгрөгөөс дээш худалдан авалтыг өссөн дүнгээр мэдээлэх байдал хангалтгүй 93 гүйлгээг дутуу, худалдан авах ажиллагааны тайлан мэдээлэгдээгүй, хөрөнгөтэй холбоотой 8 шийдвэр дутуу, худалдан авахтай холбоотой 10 гэрээ байхгүй, Улсын байцаагчдын албан томилолтоор суманд хяналт шалгалтаар ажилласан талаар шалгалтын үр дүнгийн талаар мэдээлэлгүй, Санхүүгийн хяналт аудитын албаны шалгалтын дүнг мэдээлээгүй, байгууллагын дотоод хяналтын тайланг мэдээлээгүй зэрэг алдаа зөрчил илэрлээ.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 201,104.9 мянган төгрөгийн зөрчилд 201,104.9 мянган төгрөгийн зөвлөмж өгч зөвлөмжийн хэрэгжилт 100 хувьтай байна.

Хүснэгт 3 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	-	-					
Албан шаардлага	-	-					
Зөвлөмж	5	201,104.9	5	201,104.9	-	-	-
Нийт дүн	5	201,104.9	5	201,104.9			

/мянган.төг/

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 489,107.9 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 461,617.0 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 479.9 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 акт тогтоож, 27,011.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 3 зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын алдаатай дараах залруулгыг санхүүгийн тайланд тусгаж, баталгаажуулав. Үүнд:

1. Төв аймгийн Засаг даргын 2020.04.20-ны өдрийн А/246 тоот захирамжаар газар эзэмших эрхийг хэсэгчлэн шилжүүлэх тухай ХХААГ-ын 5344 м2 газраас 2205 м2

- газрын эрхийг шилжүүлснээр 55,125.0 мянган төгрөгөөр газрын эзэмших эрхийг 55,125.0 мянган төгрөгөөр бүртгэж залруулсан.
2. Тусгай зориулалтын бараа материалд 5 нэрийн 70 тооны 17,047.2 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг залруулан бүртгэсэн.
  3. Эхний ирүүлсэн санхүүгийн тайланд бараа материалын зарлагыг бүрэн тайлагнаагүйг 389,444.8 мянган төгрөгөөр залруулав.

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар 27,490.9 мянган төгрөгийн залруулагдаагүй алдаа, зөрчил илэрснээс 479.9 мянган төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоосон. Үүнд:

Мөнгөн хөрөнгийн зарцуулалтыг анхан шатны баримттай тулган шалгахад даргын томилсон хоногоос илүү томилолтын зардал олгосон, сахилгын шийтгэлийг бүрэн хэрэгжүүлээгүйгээс 2 сарын цалингаас дутуу суутгасан зэрэг 479.9 мянган төгрөгийн зөрчил илэрсэн.

Шийдвэрлэсэн: Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4-д “Энэ хуулийн 5.1.3-т заасан санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх зарчмыг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ”, 6.4.1-д “төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах” гэсэн заалттай нийцэхгүй, санхүүгийн аудитын “Үнэн зөв байдал” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоосон.

Аудитын зөвлөмж

Аудитаар илэрсэн 27,490.9 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд 27,011.0 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгав.

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Хувийн мал эмнэлэгт үйлчилгээний хөлс өгч байгаа энэ асуудлын гүйцэтгэлийг авч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

4. Менежментийн захидал

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. Авлагын данстай холбоотой асуудал

1.1 Илрүүлэлт: Швейцарын хөгжлийн агентлагийн Ногоон алт, малын эрүүл мэнд төслийн хүрээнд Сүмбэр сумын Таван буянт ирээдүй хөгжил ХХК-д хөрөнгө оруулалтын санхүүжилт хийсэн ч гэрээний 3.2.3-д 2020.12.20-ны дотор МЭЭГ-ын Мал амьтны эрүүл мэндийг хамгаалах газарт ирүүлэх гэсэн заалтыг хэрэгжүүлээгүйгээс авлага материаллаг дүнгээр өссөн байна.

1.2 Эрсдэл: Авлагыг барагдуулах арга хэмжээ аваагүй байх

1.3 Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хууль 6 дугаар зүйлийн төсвийн зарчмыг хэрэгжүүлэх, 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, ер төлбөр үүсгэхгүй байх" гэсэн заалтыг мөрдөж зөрчлийг давтан гаргахгүй байх

1.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: байхгүй

2. Дотоод хяналттай холбоотой асуудал

2.1 Илрүүлэлт: 2019 оны жилийн эцсийн тайлангаар өглөггүй тайлагнасан байхад Хашхан ХХК-аас 2019 оны 12 сард 9,960.0 мянган төгрөгийн тавилга эд хогшил авснаас үлдэгдэл 2,560.0 мянган төгрөгийн тавилгын үнэ төлсөн, 2019 оны 4,451.0 мянган төгрөгийн томилолт олгосон байна.

2.2. Эрсдэл: Санхүүгийн тайланд өглөг дутуу бүртгэгдсэн байх

2.3. Өгсөн зөвлөмж: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн Ерөнхий нягтлан бодогчийн эрх, үүргийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах" гэсэн заалтыг мөрдөж цаашид зөрчлийн давтан гаргахгүй байх

2.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: байхгүй

3. Шилэн данстай холбоотой асуудал

3.1. Илрүүлэлт:

1. Төсвийн хэтрэлт хэмнэлтийн дүнг гаргаагүй тайлбар шалтгааныг бичээгүй, 1,2,3,4,5,6 сар болон 1, 3-р улиралд жилийн төлөвлөгөө байхгүй, 10 сар төлөвлөгөө гүйцэтгэлээс бага, жилийн эцэст мэдээлээгүй
2. 5,0 сая дээш орлого зарлагын хувьд 10 сард 20.0 сая төгрөгийн зарлагын шийдвэргүй, 12 сард 9.0 сая төгрөг, 15.9 сая төгрөг, 62.3 сая төгрөг, 6.8 сая төгрөг тус тус мэдээлсэн ч баримтгүй, зарлагын 2 гүйлгээ орлогын 1 гүйлгээ дутуу мэдээлсэн байна.
3. ХАА-ны төлөвлөгөөг батлагдсан маягтаар хийгээгүй PDF файлаар оруулаагүй,
4. Хөрөнгийн зардал төлөвлөгөө гүйцэтгэл мэдээлэл байхгүй гэж мэдээлсэн байхад санхүүгийн тайлангаар 14.1 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө бэлтгэсэн.
5. Бичиг хэрэг 11.8 сая төгрөг, Шатахуун 24.9 сая төгрөг, Холбоо 8.6 сая төгрөгийн худалдан авалт хийгдсэн байхад урсгал зардалд тендерийн ерөнхий мэдээллийг мэдээлээгүй.

6. 5,0 сая төгрөгөөс дээш худалдан авалтыг өссөн дүнгээр мэдээлэх байдал хангалтгүй 93 гүйлгээг мэдээлээгүй, худалдан авах ажиллагааны тайлан мэдээлэгдээгүй
7. Хөрөнгөтэй холбоотой 8 шийдвэр дутуу, худалдан авалттай холбоотой 10 гэрээ мэдээлэгдээгүй.
8. Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөвлөмжийн биелэлт албан тоотой бус гарын үсэг тамгагүй албажаагүй мэдээлэл үг үсгийн алдаатай,
9. Үйлчилгээний хөлс хувийн Мал эмнэлгийн газарт олгож байгаа тул үйлчилгээний хөлсний хэмжээг тогтоосон ямар нэгэн шийдвэр байхгүй,
10. Хяналт шалгалтын бусад мэдээлэлд Улсын байцаагч нараас албан томилолтоор суманд хяналт шалгалтаар ажилласан талаар шалгалтын үр дүнгийн талаар ямар ч мэдээлэл байхгүй, Мөн Санхүүгийн хяналт шалгалтаас хийсэн дүнг мэдээлээгүй, Байгууллагын дотоод хяналтын дүн тайланг мэдээлээгүй зэрэг алдаа зөрчил илэрлээ.

3.2. Эрсдэл: Шилэн дансны хуулийг бүрэн хэрэгжүүлээгүй байх

3.3. Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн шилэн дансны зарчим 4.1-д “Энэ хуулийг хэрэгжүүлэхэд дараах зарчмыг баримтална”, 4.1.1-д “мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх”, 4.1.2-д “мэдээлэл ойлгомжтой, ач холбогдолтой байх”, 4.1.3-д “тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх, 4.1.4-д “хуулийн дагуу нууцад хамааруулснаас бусад бүх мэдээлэл нээлттэй байх” гэсэн заалтыг мөрдөж зөрчлийг давтан гаргахгүй байх

3.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: байхгүй

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2021.06.05-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо:	Аудитын нэр:	Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит	Аудитын код:
2021 он			ТӨА-2021-214-СТА-ТШЗ
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газар		Мянган төгрөг

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Шилэн дансны мэдээллийг бүрэн оруулж мэдээлээгүй	0	Зөвлөмж	Дарга Нягтлан бодогч	Б.Болдбаатар Б.Санчир
2	Швейцарын хөгжлийн агентлагийн Ногоон алт, малын эрүүл мэнд төслийн хүрээнд хөрөнгө оруулалтын санхүүжилт хийж гэрээний заалтыг хэрэгжээгүй.	20,000.0	Зөвлөмж	Дарга Нягтлан бодогч	Б.Болдбаатар Б.Санчир
3	2019 оны жилийн эцсийн тайлангаар өглөггүй тайлагнасан байхад тавилгын үнэ төлсөн, томилолт олгосон.	7,011.0	Зөвлөмж	Дарга Нягтлан бодогч	Б.Болдбаатар Б.Санчир
4	Томилолт илүү олгосон, сахилгын шийтгэлийг бүрэн хэрэгжүүлээгүйгээс 2 сарын цалингаас дутуу суутгасан.	479.9	Төлбөрийн акт	Дарга Нягтлан бодогч	Б.Болдбаатар Б.Санчир
ДҮН		27,490.9			

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

О.АМАРЖАРГАЛ

БЭЛТГЭСЭН:

АУДИТОР

Ц.САРАНЧИМЭГ

2021.02.17

**ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

41100 Зуунмод, Төв аймаг
Утас: 70272248, Факс: 70272582, Имэйл: tuv@audit.gov.mn

2021.02.28 № 01/43
танай _____ -ны № _____ -т

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Бусад мэдээлэл болох гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний тайлан, худалдан авах ажиллагааны тайлан нь санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

**Санхүүгийн тайлангийн аудитын хураангуй
тайлан**

Огноо: 2021.02.17

Нэг. Ерөнхий мэдээлэл

Аудитын код:	ТӨА-2021-214-СТА-ТШЗ	Шалгагдсан байгууллага, нэгжийн нэр:	Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газар
Аудит хийсэн бүтцийн нэгжийн нэр:	Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газар	Аудит хийсэн баг, албан тушаалтан	Төв аймаг дахь Төрийн Аудитын газрын аудитор Ц.Саранчимэг
Аудитын нэр:	Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газар 2020 оны санхүүгийн тайлангийн аудит		

Хоёр. Байгууллага, нэгжийн тоо болон санал дүгнэлтийн талаарх мэдээлэл

№	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр/ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Гаргасан санал дүгнэлтийн хэлбэр				
		Аудит хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр				Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт	Итгэл үзүүлсэн	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газар	1	+				+			
	ДҮН	1	+				+			

Гурав. Аудитын үр дүн

3.1 Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл:

№	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдаа, зөрчлийн		Үүнээс			
		Тоо	Дүн	Зөвлөмж	Төлбөрийн акт	Албан шаардлага	Залруулсан
A	1	2	3	4	5	6	7
1	Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газар	7	489,107.9	27,490.9	-	-	461,617.0
	ДҮН	7	489,107.9	27,490.9	-	-	461,617.0

3.2 Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийг ач холбогдлоор нь эрэмбэлж танилцуулах:

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 1

Мөнгөн хөрөнгийн зарцуулалтыг анхан шатны баримттай тулган шалгахад даргын томилсон хоногоос илүү томилолтын зардал олгосон, сахилгын шийтгэлийг бүрэн хэрэгжүүлээгүйгээс 2 сарын цалингаас дутуу суутгасан зэрэг 479.9 мянган төгрөгийн зөрчил илэрсэн.

Шийдвэрлэлт: Төлбөрийн акт бичигдсэн.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 2

Швейцарын хөгжлийн агентлагийн Ногоон алт, малын эрүүл мэнд төслийн хүрээнд Сүмбэр сумын Таван буянт ирээдүй хөгжил ХХК-д хөрөнгө оруулалтын санхүүжилт хийсэн ч гэрээний 3.2.3-д 2020 оны 12 дугаар сарын 20-ны дотор МЭЕГ-ын Мал амьтны эрүүл мэндийг хамгаалах газарт ирүүлэх гэсэн заалтыг хэрэгжүүлээгүйгээс авлага материаллаг дүнгээр өссөн байна.

Шийдвэрлэлт: Зөвлөмж өгсөн.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 3

2019 оны жилийн эцсийн тайлангаар өглөггүй тайлагнасан байхад Хашхан ХХК-аас 2019 оны 12 сард 9960.0 мянган төгрөгийн тавилга эд хогшил авснаас үлдэгдэл 2560.0 мянган төгрөгийн тавилга үнэ төлсөн, 2019 оны 4451.0 мянган төгрөгийн томилолт олгосон байна.

Шийдвэрлэлт: Зөвлөмж өгсөн.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 4

1. Төсвийн хэтрэлт хэмнэлтийн дүнг гаргаагүй тайлбар шалтгааныг бичээгүй, 1,2,3,4,5,6 сар болон 1, 3-р улиралд жилийн төлөвлөгөө байхгүй, 10 сар төлөвлөгөө гүйцэтгэлээс бага, жилийн эцэст мэдээлээгүй
2. 5,0 сая дээш орлого зарлагын хувьд 10 сард 20.0 сая төгрөгийн зарлагын шийдвэргүй, 12 сард 9.0 сая төгрөг, 15.9 сая төгрөг, 62.3 сая төгрөг, 6.8 сая төгрөг тус тус мэдээлсэн ч баримтгүй, зарлагын 2 гүйлгээ орлогын 1 гүйлгээ дутуу мэдээлсэн байна.
3. ХАА-ны төлөвлөгөөг батлагдсан маягтаар хийгээгүй PDF файлаар оруулаагүй,
4. Хөрөнгийн зардал төлөвлөгөө гүйцэтгэл мэдээлэл байхгүй гэж мэдээлсэн байхад санхүүгийн тайлангаар 14.1 сая төгрөгийн ҮХ бэлтгэсэн.
5. Бичиг хэрэг 11.8 сая төгрөг, Шатахуун 24.9 сая төгрөг, Холбоо 8.6 сая төгрөгийн худалдан авалт хийгдсэн байхад урсгал зардалд тендерийн ерөнхий мэдээллийг мэдээлээгүй.
6. 5,0 сая төгрөгөөс дээш худалдан авалтыг өссөн дүнгээр мэдээлэх байдал хангалтгүй 93 гүйлгээг мэдээлээгүй, ХАА-ны тайлан мэдээлэгдээгүй
7. Хөрөнгөтэй холбоотой 8 шийдвэр дутуу, худалдан авалттай холбоотой 10 гэрээ мэдээлэгдээгүй.
8. Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөвлөмжийн биелэлт албан тоотоор бус гарын үсэг тамгагүй албажаагүй мэдээлэл үг үсгийн алдаатай,
9. Үйлчилгээний хөлс хувийн Мал эмнэлгийн газарт олгож байгаа тул үйлчилгээний хөлсний хэмжээг тогтоосон ямар нэгэн шийдвэр байхгүй,
10. Хяналт шалгалтын бусад мэдээлэлд Улсын байцаагч нараас албан томилолтоор суманд хяналт шалгалтаар ажилласан талаар шалгалтын үр дүнгийн талаар ямар ч мэдээлэл байхгүй, Мөн Санхүүгийн хяналт шалгалтаас хийсэн дүнг мэдээлээгүй, Байгууллагын дотоод хяналтын дүн тайланг мэдээлээгүй зэрэг алдаа зөрчил илэрлээ.

Шийдвэрлэлт: Зөвлөмж өгсөн.

4. Аудитын санал дүгнэлтийн үндэслэл:

Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргаж байна.

Тав. Баталгаажуулалт

Тайлангийн хураангуй бэлтгэсэн:

Аудитор

Ц.Саранчимэг

Анхан шатны чанарын хяналт хийсэн:

Аудитын менежер

О.Амаржаргал

Хоёр дах шатны чанарын хяналт хийсэн:

Тэргүүлэх аудитор

Ц.Хишигжаргал

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АКТ

2021 оны 02 сарын 24 өдөр

Дугаар 01-А/970403-ТӨА-2021/214/СТН-ТЦЗ Зуунмод

Төлбөр барагдуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Мөнгөн хөрөнгийн зарцуулалтыг анхан шатны баримттай тулган шалгахад сахилгын шийтгэлийг хэрэгжүүлээгүйгээс дутуу суутгасан, албан томилолтын хоногийг илүү тооцсон зэрэг зөрчил илэрч нийт 479.9 мянган төгрөгийг цалин, томилолтын зардал илүү олгосон байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4-д "Энэ хуулийн 5.1.3-т заасан санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх зарчмыг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ", 6.4.1-д "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах" гэснийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т "Шалгаагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно.", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны 12 дугаар сарын 09-ний өдрийн А/95 тоот тушаалаар батлагдсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.3.3-д "цалин хөлс, шагнал урамшуулал, тэтгэмжийг зөрүүтэй тооцож олгосон" тохиолдолд төлбөрийн акт тогтооно гэж заасныг тус тус үндэслэн **ТОГТООХ** нь:

1. Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын илүү олгосон томилолт, дутуу суутгасан төлбөр 479.9 мянган төгрөгийг Төв аймгийн Төрийн сан банкин дахь Тө.Хүү торгуулийн орлогын 100140000988 тоот дансанд төвлөрүүлэх;
2. Актын биелэлтийг 2021.05.01-ний дотор Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг Төв аймгийн Мал эмнэлгийн газрын дарга Б.Болдбаатар, нягтлан бодогч Б.Санчир нарт хариуцуулав.

ТӨЛБӨРИЙН АКТ ТОГТООСОН:

Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын
аудитор Н.Саранчимэг

¹ Акт албан шаардлагын биелэлт хангагдаагүй тохиолдолд Төрийн аудитын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.2.2-д "Төрийн аудитын байгууллагаас тавьсан албан шаардлага, төлбөрийн актыг цаг хугацаанд нь биелүүлээгүй тохиолдолд зөрчил гаргасан албан тушаалтныг үүрэгт ажлаас нь халах тухай саналыг төрийн аудитын байгууллага эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлнэ" гэж заасны дагуу хариуцагч албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулахаар эрх бүхий албан тушаалтанд санал хүргүүлнэ.

4117144522
ННОА0064 9060464

01-Н1970403 - ТӨА-2021/214) СТН-ТЦЗ
...р акты хавсралт

№	Нэр	Огноо	Авсан томилолт	Илүү олгосон томилолт	Дутуу суутгасан арга хэмжээ
1	У.Дэнсмаа	2020.02.18	84,000.00	14,000.00	
2	Л.Цогтбаяр	2020.02.18	70,000.00	14,000.00	
3	Г.Гэрэлтуяа	2020.02.18	153,000.00	14,000.00	
4	Ч.Эрдэнэбат	2020.04.23	53,000.00	38,500.00	
5	О.Бүрэнжаргал	2020.10.23	93,000.00	12,000.00	
6	Б.Бүжинлхам	2020.10.06	185,500.00	26,500.00	
7	Г.Гэрэлтуяа	2020.10.06	212,000.00	26,500.00	
8	Нийт дүн	0	850,500.00	145,500.00	
9	П.Батаа				334,438.00
	Нийт дүн			145,500.00	334,438.00